

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 24. Decembre 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tac'sa timbrala a) cr. de fiacare pu- are.

MONARCHIA AUSTRIACA Transilvani'a.

Brasiovu (Cestiunea limbiloru).

In unulu din Nrii trecuti observaseramu, ca reprezentanti'a municipala a comitatului slavonescu Zemplinu din Ungari'a trimisese pe la reprezentantiale municipale din acestea tieri unu cerculariu tiparitu, prin care se provoc6 pe t6te, pentruc6 se nainteze proteste agere in contra operatului subcomisiunei dietale din Ungari'a privit6re la regularea de referintiele si drepturile nationalitatiloru, diu cauza ca acela operatu ar aduce in pericollu invederatu statulu Ungariei indata ce aru recun6sc6 si altoru limbi nemaghiare 6resicare drepturi. Acelu cerculariu alu comitatului Zemplinu se pertractase aici in 9 Octobru a. c. Mai tardiu noi amu disu ca acela fusese pusu ad acta. Astadi suntemu datori adev6ralui a spune oa, crediendu cumca unu asemenea cerculariu va fi tractatu cu nestim'a ce merit6, noi ne insielaramu, pentruca acum scimu cumca din partea reprezentantiale municipale de aici s'a datu unu respunsu, pe care credemu ca reprezentantiunea din Zemplinu n'are se'lu puna precum se dice in far6stra. Comitatu Zemplinu este locuitu de slavaci, nu oun6scemu inse elementele din care este comp6su comitetulu lui. De sunt si acelea slavace, trebue se le compatimesci pentru gretiosulu loru servilismu; de nu sunt slavace, si se se te mitu de marginit'a loru capacitate si unilateralitate. Noi nu scimu cam din care punctu voru fi privitu organele municipale din Brasiovu acelu cerculariu colegialu din Zemplinu, at6t'a inse aflaramu din fantana demna de credintia, ca argumentele aplicate in respunsulu Brasiovlui spre apararea dreptului altoru natiuni nemaghiare suntu alese catu se p6te mai bine si tari prin dreptatea causei ce apara ele; partea inse cea mai frum6sa a respunsului e-te aceea, in care chiaru armele zemplineniloru suntu folosite cu multa logica spre a invedera nulitatea pretensiunei loru.

Municipiulu din Zemplinu pretinde, c6 limbile nemaghiare se fia suferite numai in comuna, biserica, sc6la si in familia, 6ra in adunari municipale, in administratiune, la tribunale si asia mai departe nicidecum si niciodata, pentruca altmintrea vai de Ungari'a. Din contra respunsulu Brasiovlui afla, ca tooma restringerea ceruta de Zemplinu ar pregati unu pericollu catu se p6te mai mare.

„Limb'a este“, dupa cum se respica municipiulu din Brasiovu, avuti'a cea mai sublima si cea mai sacra a poporaloru, ea este olironomi'a Ungariei spirituala remasa dela strabunii loru. De aici urmeza neaparatu, ca legea trebue se apere acea proprietate a pop6raloru, 6ra nu se i se lung6sca in drumu. A sc6te limbile ne maghiare din salele municipale, din administratiune si tribunale si preste totu din vi6ti'a publica insemna a voi se sugrumi desvoltamentulu loru, insemna a lovi in proprietatea spirituala a ome nimei. Comitatu Zemplinu aparandu cu atata ferv6re limb'a maghiara, recun6sc6 elu insusi, ca limb'a este o parte constitutiva esentiala si nedespartita de nationalitate; cu t6te acestea totu elu pretinde, c6 celelalte pop6ra se'si abnege limb'a loru in vi6tia publica si se invetie numai pe cea maghiara, c6 si cum celelalte limbi ar' fi numai nesce nimicuri.

Ac6sta teoria atatu de justa se ilustra apoi si cu cateva ecsemples concrete din Transilvani'a, dupa statistic'a lui F6nyes municipiulu Cinculu mare consta din 11.390 sasi si 10.373 romani si nici unu maghiaru, alu Nocrichului 7653 romani si 3804 sasi, alu Nasaudului 41221 romani 878 germani si nici unu maghiaru etc. etc. Si totusi dupa teori'a din Zemplinu asemenea

municipia se nu oteze a vorbi si a scrie in adunari loru alta limba, decatu numai pre cea maghiara.

De altumintrea fiindca in Ungari'a s'a facutu de regula, ca 6menii cu orice ocaziune se se prov6ce la dreptulu istoricu, apoi 6ca si respunsulu din Brasiovu trece inca si pe acelu terenu, se prov6ca adica la instructiunea dietei transilvane data in 9 Aug. 1791 deputatiunei trimise pe atunci la imperatulu Leopoldu II*), pune inse mai mare temeiu pe § 1. 4. 5. alu artic. de lege din a. 1846/7 si pretinde totu o data, c6 dreptulu recunoscutu natiunei sascesci se se recun6sca si natiunei romanesci atatu din dreptu, catu si din temeieri politice.

Inse respunsulu din Brasiovu crede asia ca despotismulu ce s'ar' ecercita in Ungari'a si Transilvani'a asupra limbiloru nemaghiare, ar' submina chiaru interesele natiunei si limbii maghiare. Acea parte a legislatiunei unguresci ce avuse de scopu a omori pe celelalte limbi si anume artic. VIII. din 1830, artic. VI. din 1833/4 art. II din 1843/4 a produsu la nationalitatile nemaghiare o resistencia, ale carei suveniru ne suntu in memoria pr6speta. Astadi candu consciinti'a nationala este multa mai desteptata, candu literatur'a si conducatoriul politici au apucatu a pregati pe gl6te multu mai bine, aceleasi cause aru produce aceleasi efecte si ar' pericollu nu numai caracterulu maghiaru alu statului, ci chiaru si ecistenti'a lui. Tocma inse d6ca s'ar' si supune nationalitatile nemaghiare, ceea ce noi nu credemu, urmarea ar fi aceea ce se vede in Anglia, unde legile despotice ale regiloru normani aduse in fav6rea limbii francesci causara gonirea ei de acolo si nascerea unei limbii n6ua compuse din alte trei, adica cea engleza de astadi. Tocma pe ac6sta cale s'au nascutu si asia numitele limbi romanice corcote. Inasasi limb'a latin'a cu t6ta romanitatea sa oadiuse in stare de barbaria numai din cauza ca ea se intinsese departe preste hotarale puse ei de natura. Totu acea lege a naturei si ar' rebuna de siguru si asupra limbii maghiare si o ar' prefate intr' unu golomotiu de limba incurcata cu slavon'a, german'a si roman6sca. Istori'a lumii marturisesce pe t6ta pagin'a eternulu adev6ru, cumca t6ta nedreptatea se resbuna mai totu deauna asupra urditiului ei. Tocma pentru aceea dechiarase si fundatoriulu regatului ungurescu regele Stefanu (Deoret. libro 1 cap. 6 § 2 3). Diversae linguae regiam ornant et magnificent aulam, nam unius lingvae uniusque moris regnum imbecille et fragile est. — Ac6stu adev6ru l'au recunoscutu de multu poporale luminate ale Europei. In adunari federative ale Elvetiei (cu cele trei natiuni) fiacare avuse si are dreptulu de a cuventa in limb'a care i mai place. Pre catu timpu Sabaudia (Savoyen) se tiensese de Italia, deputatii ei vorbea in parlamentu francescu, 6ra administratiunea Sabaudiei intr6ga a fostu francesca. Tocma si in Rusi'a provinciile germane au de limba oficiala pe cea germana.

Supremati'a limbii maghiare se va putea apara prin legi numai in laintrulu salei dietale, ba si acolo numai d6ca va comproba prin o inalta cultura, ca ea este celu mai eminentu mijlocu de a lati sciintie si idei. Deci d6ca comitatulu Zemplinu voiesce superioritatea limbii maghiare, in locu de a cerca se facea altora limbi sila, se conluore pentru c6 aceeasi limba se ajunga la o superioritate spirituala si atunci nu va av6 trebuintia de eil'a legiloru etc. — B.

Protestantiul Ungariei si ai Transilvaniei

inea tienura conferintia c6 si epii catolici in Pest'a si in 14 isi finira consultarile loru de 5

*) Vedi protoc. dietei din 1790/1 suplementu p. 100

dile tienute cu pu, pentruc6 se'si organizeze dorintiele si opiniunile in privinti'a sc6leloru si cestiuniloru religiose in ainte de ce ar' veni in legislativa. Toti superintendenti suptu Nestorulu cunoscutu br. Nic. Vay, alti curator' si deputati ai conventelor: Teleki, J. Bethlen, St. Kemény, Zeyk din Ard6lu si mai multi preoti luara parte si cu totii decisera, a) c6 se se face o lege generala de religione, 6r' nu deosebita pentru fiacare confesine. b) c6 religionea se nu formeze bazea la privilegi'a singurate, c) c6 egalitatea de drepturi pron6ciata in rt. XX. din 1848 se se estinda la t6te confesiunile d) ca besericea sei oompeta autonomi'a facia cu statulu, 6r' statulu numai superinspectiune, si preste sc6le. Alte cestiuni pe baza liberala in privinti'a trecerii dela religioni, in oasatoriile mestecate si in procesele de despartire s. a. inca se desbatura. In scurtu tempu 6r' se voru readun6.

Din conferintiele eppiloru rom. catolici n'a ssitu in publicu nemicu, ei inse inca voru fi greusiori candu va veni inainte cestiunea autonomiei besericesci si a sc6leloru, incatu respectivulu art. o se amble printre vergi, de nu se va alege nemica de elu, ori ca va impune o putere absoluta aceloru cu majoritatea de adi, care inse nu p6te dur6 at6t'a catu a duratu absolutismulu trecut. — ca n'are prestigiul.

UNGARIA. Pesta, 28. Dec. In sedinti'a de adi a camerei deputatiloru se c6ti urmatoriulu r.

Rescripu pr6 inaltu :

Noi Francisu Iosifu etc. tramitemu baroniloru, staturiloru preotiesci si mirenesci, deputatiloru regatului nostru Ungari'a si ai partiloru anecse, cari se afla adunati in diet'a chiamata pe 10 Dec. 1865 in liber'a cetate regia Pesta salutarea n6stra!

Iubitiloru credintiosi! Aprobandu si in puterea potestatii n6stre regesci confirmandu Noi proiectele de lege propuse de ministeriulu nostru ungurescu despre cuote, pe care au a le purt6 tierile cor6nei unguresci in sensulu art. de lege XII din 1867 la sarcinele neg6tialoru de statu recunoscute c6 comune pe baza sanctiunii pragmatice, maincolo despre contribuirea anuala, pe care o primescu asupra-si tierile cor6nei unguresci, in fine despre conventiunea de vama si comerciu, pe care tierile cor6nei unguresci le inchiaia cu celelalte regate si tieri, voimu totu deodata a incunoscinti'a pe magnati si deputati, cumca Noi, in proiecte de lege de asemenea cuprinsu, care Ni-se propusera din partea ambeloru oase ale regatelor si tieriloru reprezentate in senatulu imp. care privescu la pertractarea causeru comune, la cuote, la sarcinele pentru cauzele cunoscute de comune dupa art. XII 1867. invoi6la privit6ria la detori'a de statu, in fine conventiunea de vama si comerciu inchiaia de tierile cor6nei unguresci de una, si intre regatele si tierile celelalte de alta parte, intoema am aprobatu pe aceste si sanctionatu si ca Noi in sensulu acesorulu legi si alu art XII 1867 si in privirea constituirii ministeriului comunu amu pusu la cale mesurile necesarie, cu care remanemu etc.

Franciscu Iosifu m. p.

Conte Andr6si m. p.

Rescriptulu s'a primitu cu aclamatiuni vii si min. Andr6sy rug6 camera a da publicatiune la legile a: estea si a pasi la alegerea membriloru legatiunii, reportandu totudeodata, ca si legile in privinti'a egalei indreptatiri a israelitiloru si cea privit6ria la sarcinele comune pentru patriarulu viitoriu suntu sanctionate. Ghiczy mai

cere declararea, deca drepturile fundamentale substernute prin sen. imp. inca s'au aprobatu, si primindu respunsu indestulitoriu se decise dupa amédia a se luá înainte si alegerea delegatilor. — Se insemnamu si noi, ca majoritatea dietei a inceputa a se rari chiaru si ou ocaziunea desbaterii despre alegerea delegatilor in 27, candu chiaru Bezerey, deakistu, propuse amendamentu, cá intre cei 60 membri si delegatiunii se fia nu 20, ci numai 15 din cas'a magnatiloru si nu 40 ci 45 din a deputatiloru si cu tóte ca nu se primi acestu amendamentu, totusi fu silita majoritatea a primi amendamentulu lui Carl Horváth altu deakistu sprijinitu de Karl Sááz, alu treilea si de Bujanovics alu 4-le deakistu cari amendara, cá proportiunea de 20 din cas'a de susu si 40 din cas'a de josu pentru altadata se nu fia prejudiciósa. — Andrásy in perplesitate strigá, candu vediu acést'a: „si tu, fiulu meu, Brute Bujanovics! — Semnu de imputerira stangei.

Denumirea ministeriului imperialu comunu inca dede ocaziune la observari in dieta: ca elu necidecum nu corespunde principiului paritatii, pentrucu intrensulu nu se afla niciunu maghiaru. — C. Andrásy reflectá, ca se póte cá mai tardiu se se intemple, cá toti 3 ministrii imperiali se fia maghiari. — In totu easulu se va purtá de grigia, cá oficialii de pe longa ministeru se fia maghiari; a ce a apromise Andrásy. —

In 29 si 30 Dec. se mai primira si legile intabulatiunii drumului de feru si ale canaleloru si alegerea membriloru delegatiunii. Dietele acestor'a suntu mai mari decatu ale deputatiloru din Pesta, fiinduca s'au desfuptu la 10 fi. 50 er. pe di, apoi presedintele Szentiványi au prorogatu diet'a cu o cuventare emfatica.

Cuventarea

deputatului Ales. Romanu tiena in siedint'a de la 13. Dec. in diet'a Ungariei. „Conc.“

Onorata casa reprezentativa! S'a intemplatu mai de multe ori, cá fui intre atari impregiurari, incatu nu mi-potui dá votulu cu ocaziunea decisiunii obiecteloru discutate. Proiectulu de lege, ce se desbata in presinte, inca e unulu d'intre acele. Sub decursulu sesiunii dietei presinte s'au ivitu atari impregiurari — pentru mine forte neplacute, cari m'au intaritu in convinctiunea ace'a cá sum detoriu atatu facia cu cas'a repres. catu si cu alegatori mei si mai alesu facia cu natiunea mea se mi tienu de detorintia a mi-motivá portarea prin reclamarea presinte. La acést'a mi-a datu ocaziune mai d'aprope alusiunea de unu reu auguru si de o mare importantia a pré on. dnu. ministru alu culteloru facuta in cuventarea sa de marti.

Urmarii cu atentiune ace'a vorbire elocinte, prin care on. d. ministru de culte recomandá opozitiunii cu tota puterea facultatiloru sale geniali si politice si ou o acumulare mare de frase primirea proiectului de lege; mi s'a parutu séu celu pucinu asia dedusei d'in accentuarea sa pithiaca, cá celu mai mare pondu lu-a pusu pre argumentulu referitoriu nu in atatu la periculu eternu, catu la oelu d'in intrulu patriei, care amenintia chiar' si in presinte, si a inseratu in cadrulu acestui argumentu si filologi'a; Io inca me ocupu cu filologi'a, totu-si inse nu acést'a e caus'a d'in care am preceputu importantia cuvintelor d. ministru de cultu, ci e ace'a, cá d. ministru sa esprimatu forte precisu.

On. casa repr.! S'a intemplatu de multe ori in cas'a acést'a, cá de cate ori au venitu la tapetu nesce cestiuni mai ponderose, de atate ori cestiunea nationalitatii s'a folositu cá argumentu spre a pressiuná asupra ore carei partite. Io nu potu precepe procedur'a acést'a, nu o potu precepe in o tíera, cum e a nostra, care e poliglota, adeca patri'a nationalitatiloru. Dacu unii d'intre condeputati facu astu-feliu, precum s'a si intemplatu de multe ori, si s'a intemplatu chiar' si in cestiuni relegiunarie, sciu cu siguritate cá on. reprezentanti inca si-aducu aminte de aee'a — cá intrun'a d'in siedintiele de anu unu on. deputatu care se simte forte familiaru in regiunile mai inalte ale politiei si diplomatiei, ignorandu dreptulu canonicu, atacá pre unu episcopu romanu ast-feliu, incatu amu crediutu-precum vorbitorulu a si propusu, cumcá guvernulu nu numai cá va lipsí pe memoratulu episcopu de scaunulu si beneficiile episcopali, ci cumca va si denumi indata in loculu aceluia

unu episcopu magiaru. — Eu nu ieu in consideratiune astfeliu de espeptoratiuni, dar' consideru si punu pondu pe atari declaratiuni, cari se facu d'in partea guvernului séu prin unii d'intre membrii aueluia, precum s'a intemplatu ei in siedintia de marti. — D. ministru a disu ace'a — intielesulu i-a fostu acel'a-neci mai multu neci mai pucinu, decatu, cá lucoitorii de nationalitate nemagiara ai patriei cari inse sunt forte numerosi, suntu inimicii patriei (Strigari: N'a disu!) Acel'a i-a fostu intielesulu si semnificatiunea, ca guvernulu n'are incredere, in ei, fara cá se se fie cugetatu la ace'a, cá positiunea se pote si viceversá. Credu, on. casa, cá procedur'a de pana acum' a guvernului pre langa astufeliu de declaratiuni tocmai nu sternease increderea poporeloru nemagiare in privintia regimului.

Mi-voi insirá parerile in privintia acést'a. Guvernulu magiaru dela inaugurarea sa precum se vede nu s'a inaltiatu la culmea misiunii sale, ci numai imitéza pe guvernele absolute dejudicate prin opiniunea publica si ruinate prin politic'a loru cea rea. Imperiulu, care se radima numai pre putere fisica, e forte slabenogu, pentru ca in dilele nostre nu apésa in compena numai poteterile materiali; puterea morale ocupa rangulu primariu.

Cá se nu me provocu la alte casuri istorice si exemple aduse d'in departare, voiu amintí numai unulu d'in apropiere. E o fapta miraculosa a istoriei, cá Austri'a acestu statu asiedistu mai multu pre putere militare, adeca pre fortia, in comparatiune cu alte popore a fostu totu-de-un'a inderetru nu numai in privintia culturii si a libertatii, ci si d'in punctu de vedere militaru. Né amentíndu pre Adolfu Gustavu, pre Fridericu alu II., pre Napoleonu I. si III., va fi destulu a me provocá la tener'a Prussi'a, constatoria d'in 16 milioane locitori, care nimici puternic'a oste a Austriei pre campiele Sadovei. Ce e dreptu, se dice, cá acolo decize mienta rezultatulu luptei, é' aici inventiunea; concedu, dar' cine pote ére a si-dá parol'a cá mane nu va veni unu d'nsmanu inventandu tunuri noue si nemicindu prin aceste imperiulu austriacu? Pana ce Austri'a vegetéza in suvenirile trecutulu, pana atunci altii priveacu in ainte.

Io credu, cá tempulu si libertatea va stramutá starea presinte a poporeloru, spre daun'a poteriloru absolutistece, spre o dauna cu atatu mai mare pentru acelea, cu catu voru amaná mai tare stramutarea politiceii poterii loru asiediate pre fortia.

Trecendu cu vederea altele, me voiu restringe la ins'a-si impacatiunea care mi-intereséza patri'a mai d'aprope, adeca la pactulu trebeloru comune realizatu pre principiulu dualismului, io credu, cá pactulu acést'a nu e o invoire inchiata intre popore libere, ci e impacarea Ungariei séu mai bine a poporulu magiaru cu coron'a. Intre aceste inse e o mare diferentia.

Dupa parerea mea impacatiunea acést'a s'a realizatu pre cont'a nedependitiei si autonomiei patriei nostre, spre daun'a nationalitatiloru tieriei acesteia si a libertatii publice, fara ca natiunea magiara se si-fi castigatu séu se si-pota castigá in venitoriu cu ceva mai multu decatu lintea lui Esau. Voiu trece la politic'a pre a carei firu si in acarei direptiune a purcesu guvernulu dela inaugurarea principiului acestuia. Nu voiu se desoriu libertatea de care ne bucuramu, oaci o-au amentitu multi d'intre condeputatii mei.

Eu v'reu a remanè numai pre langa acele ce atingu natiunea, a carei a fu sum, adeca natiunea romana. Ministeriulu inca indata la inceputu cu aceea procedura si-a inauguratu politic'a, cá on. ministru de interne prin mesurele sale (massregel-ozása által) a despoiatu comitatulu Carasiului de acelu dreptu constitutiunale, de care se bucurau locuitorii celoru lalte comitate d'in tíera; si candu condeputatulu meu Vicentiu Babesiu a facutu una interpelatiune in acést'a privintia, dlu. ministru a dis'o categoricu, ca: „asia a lucratu si asia va lucrá si cu alta ocaziune.“ Eu sciu apretini declaratiunea dlui Babesiu, prin care s'a declaratú cá este indestulitu, si care nu a potutu se provina d'in convictiune intr'atat'a, de catu d'in ore care surprindere séu alte privintie; marturisescu, pre mine nu m'a indestulitu, nu m'a lamuritu, nici nu m'a convinsu respunsulu dlni. ministru alu internelor; ci d'in contra m'a convinsu despre aceea, cum ca va urmari si mai departe astfeliu de procedura, si ca s'a si templatú acést'a, o vedemu d'in procedur'a sa in faci'a comitatelorú. Eu inse me sentiu obligatu a a-

perá autonomi'a comitatelorú, pentru ca credu, cá deslegarea cestiunii de nationalitate, garanti'a existintiei nationali a locuitoriloru nemagiari, se va poté ajunge mai ou séma prin autonomi'a comitatelorú. In privintia direptiunii politiceii guvernului mai incolo mai am a aminti si aceea impregiurare, cá in ce mesura suntu represintati romanii, oaci facu mai trei milioane. Dupa ce sarcinele suntu a se suportá in comunu, dreptatea pretinde, cá se siba parte si d'in beneficiile patriei, adeca nu numai d'in quota, detorii de atatu si alte multe sarcine, ci si d'in drepturile si avantajiele, de cari se bucura si alti cetatieni ai patriei. Sum silitu a observá, cá ori in care parte a tierii priveacu, prin comitate, unde romanii pretotindene suntú eschisi, inapoiati, ori si aici in gremiu, nu-mi vedu natiunea represintata.

Reclamu pentru sugrumarea libertatii d'in Transilvani'a, pentru terorizarea de acolo, unde si acum prin ordinatiuni se amutiescu foiele precum s'a templatú mai de curundu cu foi'a numita: „Gazet'a Transilvaniei.“

Diu politic'a amintita au emanatu rescriptele de la 20. Iun. si altele, cari s'au emisú in privintia Transilvaniei, prin cari unilateralmente s'a stersu diet'a de-si feudale a Transilvaniei, asemene unilateralmente s'au pusú afara de valore legile aduse in diet'a Transilvaniei, d'in 1863/4 astfeliu, in catu guvernulu nostru constitutiunale in acést'a procedura a sa n'a observatu nici formele constitutiunali.

De aci se nasce iritatiunea cea mare ce existe in Transilvani'a, si cá ce opiniune publica domina in ast'a privintia in acést'a nefericita Irlandi'a a Austriei, pre care politic'a demoralizatoria a guvernului vienesu atata a maltratatu-o, in catu urmele triste ale acesteia se voru vedé multu tempu, si care politica trista acum'a intorsa, se urmeza in faci'a natiunii magiare, dicu nu e de lipsa ca s'o amintescu, cá-ei guvernulu si altcum are acolo pre comisariulu seu regeacu, care daca vre, pote se reporteze consciintiosu despre aceea opiniune. Considerandu de alta parte modulu, cu care suntemu tractati, adeca, ca aceea, ce la fratii nostri e vertute emidente, — iubirea nationala, aceea la noi ni se imputa de crimenu, adaugendu aci si favorizarea renegatoru, cá adeca numai de aceea se aplica la deregatori, cari si nega nationalitatea, séu cari si-redica cuventulu in interesulu aceleia, — e ce-va imposibile de a nu reclamá ou dorere.

O. casa reprezentativa! Asi avé inoa numeroase cause, pré multe asi poté se dicu, pentru a aretá politic'a ce-o urmaresce guvernulu; dar' credu a fi destulu si atat'a.

Acést'a e acelu sentiu alu apesarii, carele cu atatu e mai durerosu, pentru ca dreptulu e recunoscutu si publicatu tocma atunci, candu totu de odata se si violeza, — acést'a e ace'a consciintia a nedreptatii, carea suntemu siliti a o suferi pre cont'a dreptatii; acést'a e aceea, ce lamuresce gravamenele Romaniloru si justifica resistintia lorú.

Aceste aru fostu necesitatu de a le recomandá atentiunii on. case repr., dupa ce on. ministru alu cultelorú a facutu astfeliu de declaratiune si alusiune de o mare ponderositate; si in legatura cu aceste totu odata a aduce inainte si a amintí inplangerea (?) mea pentru deslegarea respective amanarea cestiunii nationalitatii, si acést'a cu atat'a mai vertosu a face, fiindu ca am primitu provocari si avisari numeroase nu numai de la alegatori mei, ci si de la cetatieni de alta nationalitate, ca se reclamu la on. casa si se solicezeu deslegarea cestiunii nationalitatii recunoscuta publice de ponderosa atatu de catra casa, catu si de catra guvernú.

Suntu deja doi ani, de candu on. casa este intrunita, si in decursulu acestui tempu indelungatu on. casa repr. abia a lucratu alt'a, de catu a indesatu gatlegiulu Molochului neastiosu precum si de presinte cu proiectulu de lege pentru detoriele de atatu; pre candu poporulu, care cu sudorea fetiei sale sustiene patri'a, poporulu, care sacrifica vietia cea mai frumoasa a filorú sei pre altariulu patriei, poporulu, dicu inca pana acum nu vede nici o usurare, desi inca in anulu 1861 cu ocaziunea disolvarei dietei cunoscut'a motiune a condeputatulu nostru Col. Tisza facuta in interesulu poporulu si alu causei confesiuniloru si alu nationalitatiloru, s'a redicatu la decisiune, — intrebú, ce a facutu in acést'a privintia on. casa? chiaru nimicu; altcum credu, cá mai cu séma cu referire la cestiunea mai din urma, ni jace in interesulu nostru a totu-

ror'a, ca se traimu in armonia si fratietate buna, care e basea fericirii acestei patrie.

Interesulu comunu alu patriei tocma asia de santu e inaintea mea pre cum e inainte, a ori caroi condeputatu alu meu de nationalitate magiara, si nu concedu nimeni si nici on. casa se nu presupuna despre mine si despre colegii mei de principiu, ca amu fi mai rei cetatieni ai acestei patrie, de catu ori cine altulu.

Nu santu recriminatii aceste, ce am di-u, oi resonete de dorere de la atare individu, care are credintia si convictiune politica — convingerea mea inse se abate de la convictiunea aceea politica a dlui ministru de culte, care e depusa intr'o carte germana cunosouta, se abate si de la opiniunile politice, ce le-a cuprinsu intr'o brosiura mica despre causa nationalitatii, si in care tote vei afla, numai deslegarea cestiiuui nu, convictiunea mea intima e: ca natiunea romana si magiara pre locul celu ocupa are misiune providentiale comune; am credintia firma ca: daca sortea ar' vre, ca fiii acestoru doue natiuni se-si mai infiga inca odata manele in sangele fratiescu, si dupa aceea comuniunea intereseloru i-ar' sil' ca se se impace si se traiasca in fratietate.

In ceea ce privesce proiectulu de lege de sub discussiune, am auditu multe vorbiri frumoase si escelinti d'in ambe partile. — D'in latirea drepta am auditu accentuandu-se mai multu necesitatea, n'am pre auditu inse arguminte, — pre candu din partea pre meritului deputatu alu cetatii Comaromu am auditu atari arguminte, cari m'au convinsu si au convinsu pre toti. Cu tote aceste eu nu me potu lasa in desbaterea mai departe a acestui proiectu de lege, pentru ca fiindu credintiosu convictiunii mele, nici odata nu mi-voiu da votulu meu pentru nici unu felu de proiectu de lege realizatu si aplicatu in modulu acest'a si care deriva d'in principiulu dualisticu.

Oratiunea lui Franciscu Deak.

(Capetu.)

A patr'a privintia politica pre care avem a o observá e aceea, ca ori ce amu si decide noi tu cestiuunea acest'a, toturtu sarcina acest'a prin decisiunea noastra nu ni o potemu arunca de pe gatu. Noi o vomu depura si mai tardiu pote ca inontra vointiei nostre, si probabilmente nu numai in aceea mestura, pre care ni o recomanda proiectulu de lege ce ne sta inainte.

Mai incolo aduce esemplulu Belgiei si regatulu Lombardo-Venicianu ce s'a ruptu de contra Austri'a cu o revolutiune fericita si cu ajutorulu puteriloru straine, si totusi trebuira se primisca asupra si o mare parte din datoriile acele ce se facusera sub decursulu timpului, in care se afla sub legatur'a de mai inainte, cu tote ca n'au fostu facute sub influintia loru, si acesta, ca nu potura tiené lopt'a inontra opiniunii publice in Europ'a, care pretindea acesta.

„Eu sum convinsu, dice mai incolo, ca candu evenemintele ar' derima in ruine monarchi'a austriaca si candu noi amu trebui se ne cautamu o noua constituiune, si atunci ar' cadé in partea noastra, o parte maricica din datoriile statulu austriacu, pentruca aceea potere, care ar' derimá Austri'a ne ar' sili pe noi la aceea; si chiaru candu provincie singurite ale monarchiei s'aru alaturá la alte state, poterea aceea la care se ar' alaturá, ar' porta gurgia ale priimi cu sarcina de datoriiu catu se pote mai mica si pe noi a ne incarca cu un'a catu se pote mai mare (asia este, consimtire in centru).

Eu crediu, ca nu diace in interesulu patriei nostre a respinge dela noi aceea sarcina, dela care in fine totu nu ne potemu subtrage si mai bine se asteptamu poterea cea silitoria a eveniminteloru nesperate. Cu multu mai intieptiesce amu lucrá candu pe calea liberei invoeli luandu in considera e tote privintiele, amu face de voia buna, si din propriulu indemnu aceea, ce probalminte si in contra voiei nostre amu fi siliti a face; pentruca in modulu acesta castigamu unu spriginu in aliatii nostrii si in opiniunea publica, pe candu altumintrelea fara folosu ne amu face numai dusmani (aplausu viu in centru).

Acestia suntu amicii politici, cari in interesulu nostru propriu si in cel'a alu existintiei nostre politice trebuie se ne determineze a lua parte la depurarea detoriiloru de statu, pre catu cere ecuitatea. Acést'a o dise si adres'a din 1861 si legea de 12 lin diet'a acést'a, ca diu

principiale ecuitatii si ale politiceii vomu face ce ne ierta autonomi'a tieriei, constituiunea si legile nostre, pentruca prosperarea celorlalte tieri ale Mai. S'ale se nu se surpe sub sarcinile cele miraculoase gramadite de sistemulu absolutu si cu ele se ne turtime si noi, si pentruca urmarile cele triste ale trecutulu se dispara. Aceeasi lege ordinéza, ca cnotele anuali, oare se le primisca Ungari'a, se se defiga prin o libera invoire. Invoiel'a a inceputu, ministeriulu si deputatiunea tieriei ni au pusu inainte proiectulu invoielei. Acumu trebuie se ne implinimu apromiterea si pretensiunea legiloru. Noi inse numai pe diumetate ne am implini apromisiunea, candu amu depune o suma asia de mica, care se nu corespondia scopulu intentionatu prin lege si pretensiuniloru intereseloru celoru mai importante politice. (aplausu in centru!)“

Mai incolo facia cu cei ce nu se invoiescu si nu dorescu, invoiel'a e utila, ma chiaru si necesaria „atatu pentru aceea ce am castigatu catu si pentru cele pentru cari amu semanatu hold'a“ pentruca tragunduse o paralela intre starea dinainte de invoiel'a si cea deacumu, e preste pote a negá, cumca oea din urma nu e mai favoritoria (asia e! in drept'a.)

„Mai nainte nu ne folosieamu de neoi unu dreptu politicu; sarcini grele nedefpte ne apesá, puterea absolutistica si adeseori manipularea ei cea pre stricta ne paralisá tota puterea, tota activitatea si impedeá or-ce responsabilitate. —

Unii afirméza, ca tier'a nu se bucura de invoiea si nu e pentru ea; Hei! suntu inca multe impregiurari rele; dupa dis'a loru, multe sperantia nu ne suntu implinite neci dorintiele escententate, inse fiinduca nu s'a pututu castigá totulu si inca se mai afla multu, ce dorimu a castigá, de aceea nu se pote afirmá, cumca ceea ce acumu avemu in mana n'ar' avé neoi unu pretiu. „Déca ne punemu intrebarea asia: ore e mai de doritu a ne reintorce in aceea stare, in care s'a aflatu tier'a inainte de invoiea? Cu greu crediu ca se voru afla multi, cari dupa o cumpanire matura voru raspunde in sinceritate cu unu asia!“ Or' ce sperantie amagiatore se facu peporulu dintr'unu resbelu internu, tier'a totusi nu va puté respinge ceea ce sueta si terenulu constituiunii nu-lu va arunca dela sine, fiinduca pe acel'a pote la multu ojuugo, pe care astadi nu le are si fara care n'ar' avé neci aceea ce are adi. Diet'a din 1861 s'a pronunciatu, ca e gata a face o invoiea constitutionala; si preste mesur'a datoriei legale, pe temeulu ecuitatii si alu privintieloru politice, va face ce pote face fara vatemarea drepturiloru constitutionale. Unii voieá a se dechiará prin resolutiune, totusi priminduse form'a adresei s'a supusu la consultare punctu din punctu. In punctulu detoriei de statu nimeni nu si a redicatu vocea, celu puoinu eu nu affu nici o urma de acestea in diariu. 300 reprezentanti erá de facia si punctulu acest'a lu primira cu unanimitate si apoi tier'a dupa aceea érasí a alesu reprezentanti de aceea, cari au scuitu problemele dietei viitorie, ca se 'si tiená conventulu respicatu mai inainte si nu sciu, déca unde va alegatorii ar' fi cerutu dechiarere, ca vre unu deputatu se nu primisca detoriele de statu. In programele de candidati la alegerile din 1865 neci unulu nu s'a dechiaratu, ca nu voru a primi detoriele de statu si neci alegatorii n'au cerutu acesta, prin urmare neoi opiniunea tieriei n'a fostu in contra acestui punctu alu adresei din 1861, pe care legislatiunea din 1865 l'a pronunciatu de nou si noi intentionamu acumu alu aduce ind'plinire. — Se pote ca opiniunea publica s'a schimbatu, de ceea ce mi ar' paré forte ren. „Eu sciu si simtiescu povar'a responsabilitatii facia cu opiniunea publica, totusi cunoscu 3 poteri, inaintea carora sum datoriu cu responsabilitate pentru parerile si dechiararile mele. Inainte de tote e Ddiu apoi consciintia mea si in fine opiniunea publica.“

Opiniunea publica inca are mare importantie, totusi candu stau curatu inaintea lui Ddiu si inaintea consciintiei mele, atunci suferu si desaprobarea opiniunii publice, de si cu mare durere, totusi cu inima odihnitá (aplausa lungi, vii si strigari in centru!) Nu se afla o nenorocire mai mare, decatulu candu cineva cade in relupta cu consciintia s'a. Neci opiniunii publice, fia aceea catu de putinte, nu trebuie se ne sacrificamu convictiunea noastra interne odihna sufletulu nostru.“

Dupa acestea incheie, ca elu primisce proiectulu, fiinduca e folositoriu patriei si existintii natiunii, ca sub conditiune de primire li-se restitue constituiunea, li se recunósca viatia poli-

tica pentru care trebuie ver care se faca ver-ce sacrificia, fiinduca altufeliu le e perduta existintia politica. Esta e sensulu si alu resumatululu celu face pana in fine. Si fineace cu dechiararea, ca Ungari'a nu primisce solidaritatea asupra altoru detorii, ei soie ce are de a dá pe anu dupa legea acést'a si dupa invoiel'a ce s'a facutu constitutionaluminte. Aluatulu invoielei se vede pe facia din acesta cuventare rara si incai nimeni nu va astepta alta creatiune din opulu acesta, de catu una totu omogena cu invoiel'a.

Br. E ö t v ö s, min. de cultu si instructiune, inca tienu in siedinti'a din 7 totu in obiectulu acest'a, cum pomeniseramu, o cuventare, care arunca asemenea lumina asupra motiveloru invoielei.

Noi scótemu si din acesta numai vreo doue pasagie, care suntu necesarie pentru a intielege cuventarea deputatulu A. Romanu tienuta in 13. Er' in catu pentru celu altu cuprinsu, elu se afla mai totu in materia si in cuventarea lui Deák, de si in forma e diversa si mai artificiosa. Cá punote de plecare in pusetiunea Ungariei aduce oratorele relatiunea intre tier'a si Domnitoriu si pusetiunea factica. Despre oea de antaiu dice, ca e nedisolubile si nimeni nu are intentiunea a modificá starea factica a lucruriloru ce nu sta in puterea noastra (aplausu!); dara considerandu starea factica a lucruriloru ne vomu convinge, cumca a) starea presenta a Europei nu e asia, incatu se putemu calculá cu securitate la pace si se ne putemu simti securi de convulsiiu mari. b) Ne putemu convinge, ca pusetiunea noastra geografica e astufeliu, incatu or-ce transformare s'ar' intemplá in Europ'a, patri'a noastra e preste tota putintia ca se pota remané neutrala. c) Ne convingemu, ca dominandu o deplina resculare in ideele de dreptu, care in politic'a europeana servescu de normativu — (principiulu nationalitatiloru? R.) — neci unu statu, neci o tier'a nu se mai pote redimá pe bas'a dreptulu istoriculu, si fiacare numai pe puterea s'a factica. d) Ne convingemu, ca in Europ'a cu pucine exceptiuni suntu numai state mari, care suntu intemeiate pe mari nationalitati. Si in fine ne convingemu, ca Ungari'a or catu de arondate suntu marginile ei despre o parte si or-catu de asemenea simtiu de patriotimu ar' inspirá pe toti cetatienii ei, totusi in estensiune si numerulu, poporimii nu e asia puternica, catu se nu fia de doritu pentru ea, ma chiaru necesariu se se ingrisesca de o aliantia secura si statornica, pentruca in casu de o convulsiiune mai mare europeana se pota calculá cu securitate. — Contra fine dice, ca nu se afla acelul maiestru calculatoriu, care se precalculeze cifra de cifra urmarile, ce ar' trebui se aduca vr'o convulsiiune finantiala pentru bunastarea Ungariei, neci acele triste urmari, care ar' esi din vre-unu banerotu, deaceea si cu sacrificia se se primisca pentru existintia politica si sustienerea constituiunii, si laudandu libertatea transatlantica si a Elvetiei fineace cu cuvintele, ca déca ei au purtatu greutatea acesta candu se afla in féra, acumu luandulise férale nu o voru puté mai lesne purtá? „Cine cutéza a afirmá, ca n'amu castigatu nemion, n'am descoperitu bai noue acela se scia ca amu facut'o numai se ne putemu aseourá libertatea — (larma si strigari in stenga, unde e? aplause in centru si in drept'a!) „Cine cutéza a afirmá, ca prin acést'a n'amu eluptatu neci unu folosu, aceluia ei voi raspunde, ca elu e poetu, nu eu, pentruca testimoniulu intregi istorie universale vorbesce pentru mine“) (sgomotu, aplausu, éljen in centru si drept'a)

Denumirea ministeriului imperialu.

AUSTRIA INFER. Viena 24 Decembre. Mai. S'a c. r. apostolica binevoi a emite urmatória scrisóre pre inalta de mana:

Iubite baróne de Beust! Cu sanctionarea legiloru constitutionale efectuita in 21 aourgatórii si cu indeplinit'a invoiea cu tierile corónei mele unguresci a sositu tempulu precalculatu in scrisórea mea din 23 Iuniu a. c., in care activitatea dtale, ca ministru presiedinte pentru re-

*) Imbuldirea materiiloru si nevoiloru din sinulu nostru ne abtienne a traduce mai pe largu si acesta cuventare, dar' speru, ca e informatu de ajunsu si cu atata o publ. resp. despre starea lucrulu. R.

gatele si tierile reprezentate in sen. imp. constitutionalmente, a incetatu.

Dispensandute dar' dela ulterioara purtare a acestui presidiu ministerialu, am deplin'a satisfactiune, cu care poti reprivi la o perioada de tempu, in care prin activitate plina de sacrificare ti a succésu rezolvarea unei probleme, ale carei dificultati o recunosc pe deplinu.

Cu tota bucuria mi respicu pentru ostenele cele pline de rezultate recunoscintia Mea, si cele eluptate le salutu cu multamire atatu mai mare, pentrucu ti-s'a facutu acumu posibilu a te pute dedica cu putere neimpartita si cu resemnatiune negotialoru celoru importante, care suntu rezervate pentru mai incolo ingriirii dtale.

Dta ai dara a pune la cale, conformu cu § 5 alu legii, privitoria la negotiale comune tuturor tieriloru monarchiei austriace, si cu modulu pertractariloru din 21 Dec. 1867 si pe temeinlu resp. art de lege (p. 27) ungurescu, pentrucu ministeriale de esterne, de resbelu si de financia ca ministeria imperiale se intre in activitate constitutionalu.

Totudeotata denumescu Eu pe conducatoriulu de pana acumu alu min. de fin. br. de Becke ca min. alu Meu imp. de finantia si Dta si LMC. br. de Iohn, ministeriale incredintiate pana acuma ambiloru Dvostru, le veti purta mai incolo ca ministri imperiali.

Viena 24 Dec. 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Iubite Conte Andrásy! (Dupace se referese despre cele cuprinse in scrisoarea de mana catra br. Beust, cumca s'au pusu tote la oale, scrisoarea catra c. Andrásy urmeza mai incolo asia:)

Totudeodata am denumitu pe conducatoriulu de pana acumu alu min. de fin. br. de Becke de min. Meu imp. de fin. si br. de Beust si LMC. br. de Iohn au a'si continua ministeriale incredintiate loru pana acum ca ministri imperiali.

Precandu iti facu cunoscutu despre aceste mesuri, Me folosescu cu bucuria de acasta ocaziune, ca pentru conlucarea Dtale cea plina de rezultatu apre a mediului acasta invoie la si pentru puterosulu ajutoru, cu care ai contribuitu la deslegarea grelei si importantei acestei probleme, se-ti pronunciu reonoscintia meritata.

Viena 24. Dec. 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Din afara.

Confusiunea, care domina inainte de prumpura unei furtune, domina adi si in politica sub intregu orizontulu Europei.

RUSIA nu glumescu, ea a adunatu consiliu de pela cabinetele strains si cu oei sositi tienu unu consiliu, in care se decise cu apucatura neteda solutiunea grabnica a cestiunii orientulu. Gortschakoff primulu ministru alu Rusiei intr'o nota din 27 Dec. catra solulu Budberg, in Parisu, acusa pe Francia, pentrucu s'a apropiatu de Austria si pe ambe acestea, pentrucu au incuragiatu pe Turcia la impotrivire in cestiunea orientala si au silitu pe crestini la desperare. Ast'a e scoterea si aratarea manusiei. De alta parte se agitaza Grecia si se aninreza viti'a elavica amenintiandu si cu pregatirile de resbelu.

In FRANCA iritarea politicae mare. Min. de statu Rouher in camera in siedintia din 27 a vorbitu o vorba aspra si multa impunitoria, ca organizatiunea armatei e o necesitate imperativa, s'a vedintu, ca puterea armata a Franciei inea nu este de ajunsu. Rouher vrea a dice dar', ca resbelulu acasta trebue se curatia din fundamentu ranele politice. Maresialulu Niel inea dise, ca e absoluta necesitate, ca Francia se fisu catu de bine armata.

ANGLIA aduna o flota la Malta si se pregatescu de resbelu cu Abisinia aproape de Orientu.

ITALIA sta in confusiune. Min. Menabrea inea n'a pututu combinu ministeriu, si numai in 15 Ian. se va readuna camer'a, care ei va repeti votulu de incredere seu neincredere. Garibaldi s'au mai incercatu a si aduna volun-

tiri, totasi nu se crede, ca Itali'a va parasi aliantia Franciei. Rusi'a mai vrea a trage pe Itali'a si a multumi pe Angli'a in caus'a orientala si apoi a se apuca de ea, ca despre aliantia cu Prusi'a nu mai e indoiela, ca acasta are de scopu „ca Francia se se impedece a conturbu unitatea italiana si a impedece dezvoltarea Germaniei, er' Rusi'a se sibamana libera in orientu.“ — Intetirea la tote acestea e mare si Turci'a se incorda, cum se organizeze regimulu in contra intentiuniloru Rusiei. — Solulu Rusiei din Constantinopole Ignatieff a pornitu la Petropolea si inea prin Vien'a. — Eca cadrulu confusiunii politice!

In Romani'a partia libera e a reesitu mai in tote colegiale; in scurtu vomu ceti si ceva romanu de intreprinderi natiunali. —

Literariu. A esitu 1-ulu numeru din foia asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu intocma dupa programulu si anunciele de pana acumu. Foia „Transilvania“ cuprinde in 1 cola 8vu protocolulu adunarii generale, siedintia 1a b) Ideele fundamentale ale economiei nationale c) culegere de documente istorice d) Istoriograficu, adeca insirarea catoruva opuri istorice de tote limbile, care interesaza mai de aproape pe publiculu nostru. In fine publicarea baniloru incursi la asociatiune.

Noi dorimu, ca foia asociatiunii transilvane se prospereze cu rezultatulu celu de mare importantia alu misiunii s'ale, care este cultur'a poporulu romanu, si ei dorimu nu numai vietia eterna, ci totuodata si meritatele simpatii ale fiacarui sufletu romanu, caruia ei diace la anima prosperarea intreprinderiloru uniculu nostru institutu natiunali, dela care asteptamu si trebue se asteptamu cu tempu, ca intindendusi arpile de mama dulce preste fii sei respectivi se-i pota ocroti bine prin puterea spiritualulu si prin mediulocale inaltarii la acasta putere, care e detoria a-le deschide unulu dupa altulu. —

„Unitatea latina“ seu caus'a romana in procesulu natiunaltatiloru din punctulu de vedere istoricu, juridicu si politicu de d. V. Maniu, a esitu la lumina in Bucuresci intr'o brosiura de 72 paginu cu pretu 1 1/2 sfantiu.

Titulu acestei brosiure vorbesce de cuprinsulu ei, er' numele autorulu ca literatu si avocatulu cu cunoscintiele cele mai intinse suntu garantia de ajunsu pentru importantia opului.

„Federatiunea“, diurnalu polition, pentru care d. Alexandru Romanu, prof. la universitatea Pestana, deputatu in diet'a Ungariei si membru alu societatii academice romane din Bucuresci, face invitare de prenumeratiune, e in prospectu se isea, accedendu caldu rosulu ajutoriu alu publiculu romanu, de 4 ori pe septemana. Program'a acestui diurnalu e ins'a persoana a redactiunii si convictiunile ei, adeca, latirea cadrulu inceputu alu federatiunii poporeloru din Austri'a prin considerarea tuturor factoriloru esentiali cu drepturi egali politice nationale. Principiale democratice voru fi farulu, ce va conduce redactiunea, care va colucra a sterpi dintre romani politic'a personala, imbraciosiandu campulu vietiei sociale, urmarindu cu atentiune tote miscamintele politice nationale din tote locurile. Pretiulu e 15 f. pe anu; 7 f. 50 cr. pe diumetate si 4 f. pe 1/4 anu. Dela ajutoriu va depinde esirea diurnalulu si pe tote dilele, ceea ce se va inonoscintia la finea lui Ianuaru.

„Der Osten“, foia politica ebdomadara, isese in Vien'a dela 1a Ian. 1868. Editorulu d. H. Bresnitz din Bucovin'a. Pretiulu 6 f. pe anu; pe 1/4 1 f. 50 cr.; pentru strainetate pe anu 10 f., 1/2 anu 5 f., pe 1/4 2 f. 50 cr. Programulu e constituirea Austriei decisu autonomistia pe bas'a „dreptu egalu pentru tote poporele si confesiunile. Se va ocupa cu deosebire cu orientulu europenu in tota privintia politica, poporalu — economica si culturalu — primescu si insertiuni din Orientu. Prenumeratiunea se face la: Administratiunea „des Osten“ Vien'a, Leopoldstadt, obere Augartenstrasse 54.

Brasiovu in 31. Decembre.

Onorate dl. Redactoru.

Binevoieste a primi in diurnulu dvostru urmatorele:

Tactulu, diligentia, perseverentia si precautiunea ce a dezvoltatu dl. tata de vecini Ioane Burbea de aici in privintia descoperirii furtulu considerabilu de 400 napoleondori in auru comisu spre daun'a mea inea in decursulu lunei lui Iuliu a. c. me face a'i esprime prin acesta in publicu multamirea cea sincera si caldura. Cu acasta ocaziune nu potu a nu reflecta totu deodata pacine atatu in privintia faptulu intemplatulu, catu si a observa fora a detrage cuiva din meritulu, cuiva si ceva in privintia unui miu pasagiu din cele scrise asupra intemplerii in Kronstädter Zeitung din 29. Decembre a. c. Nro. 206.

Cele scrise in numit'a gazeta de si contienu adeverulu, ca adeca in luna lui Iuliu a. c. amtramisu eu prin Ioanu Mitocu praveanu de aici 400 Napoleondori, unei case Brasiovene, ca ajungundu acesta Praveanu in Brasiovu, unde intrandu intr'o crisma, au pusu sum'a de bani pe o masa, de-unde departanduse pe unu momentu din casa, o laptareasa din Scheiu au intrebuintiatu ocaziune-a si a instrainatu banii si praveanulu intorcunduse indatu inapoi, nu au mai aflatu suma, si remenandu prepusu de defraudare asupra praveanulu, acesta se predece tribunalulu penalu, unde fu pana in 29. Decembre 1867 detienutu in prinsore, totusi trebue se adangu, ca furtulu acesta insemnatu fu descoperitu numai singuru prin stariuntia si finulu tactu alu dlui tata de vecini J. Burbea numitu si ca Directiunea politiana de aici au intervenitu, spre a pute mai cu succésu intrepinde pasurile necesarii prin vizitarea casei si a personelor faptitore.

Dlu Burbea inainte inea cu 8—10 dile de a 'neviuntia Directiunea Politiana, urmarirea pe ascunsu pe furulu in persoana unei femei, se 'nconostiuntia pe departe despre inprejurari ducatore la prepusuri basate, conferiea cu mai multe persoane ce suspexionau din diverse conclusiuni pe furulu, si asa dapace si au colosu dato basate din destulu, au recercatu pe on. politia ai da asistentia necesaria. Politia indatu iau aplaciatu cererea si dandu asistentia pe Inspectorele vigilantiloru seu panduriloru Dl. Lason, cunoscutu asemenea de barbatu forte isteticu (debaciu) in astfelu de cestiuni si pe altu subalternu alu acesteia. Dlu Burbea cu puterniculu ajutoriu alu inspectorelui numitu nu numai au descoperitu furtulu si in parte mare suma furata, dara au storsu si reonoscerea faptulu din partea furulu.

Din sum'a furata de 400 Napoleondori lipseocu numai 105, este inse mare sperantia a se afla si aceia, seu a se rebonifia din aver'a furulu.

I. I. Archimandrescu.

Cursurile la bursa in 28. Dec. 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 79 cr. v.
Augsburg	—	—	119 „ 50 „
London	—	—	121 „ 75 „
Imprumutulu natiunali	—	—	65 „ 10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	56 „ — „
Actiile bancului	—	—	688 „ — „
„ creditulu	—	—	183 „ 30 „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentulu in 18. Dec. 1867:

Bani 63.— — Marfa 63*50.

Vat'a artritica

alui Dr. Pattison

liniscescu si vindeca

artritic'a, reumatismulu

de tota specia, precum durerea de obradiu — peptu — gutu — si de dinti, artritica de capu, hiragr'a si podagr'a, durerea de stomacu si de pantece etc. etc.

In pachete de 50 cr. si de 1 fl. se afla la Georgiu Anken et Comp. in Brasiovu. g. 3—3